

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

BERICHT OVER PRIJZEN VAN INLANDS HOUT

Verzameld door het Staatsbosbeheer.

Afgesloten op 15 Februari 1950.

Verklaring der afkortingen :

A = eerste kwaliteit ; B = normale kwaliteit ; C = slechte kwaliteit ;

L = liggend (geveld) uitgesnoeid en uitgesleept tot bosrand ;

K = idem op kavels gelegd ;

St = op stam ;

P = publiek verkocht ; OH = onderhands verkocht ; I = bij inschrijving verkocht ;

G = gunstige ligging ; O = ongunstige ligging.

Streek	wijze van verkoop	mid- doorane met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkings- graad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
				Groveden					
Z.O. Groningen	OH	20-40	B	10	L	G	50	I '50	gekort
N.d. Drenthe	P	20	B	10	K	O	33	II '50	
W. Drenthe	P	6-15	A	20	L	G	59	I '50	
"	P	6-15	B	45	L	G	36	I '50	
"	P	6-15	C	50	L	G	30	I '50	
"	P	5-13	B	130	K	G	47,50	I '50	
"	P	5-13	B	180	K	G	27,50	I '50	
Salland	P	20-30	C	15	K	G/O	26	I '50	
"	P	20-25	B	20	K	G	34	I '50	
"	P	12-20	B	50	K	G	28	I '50	
"	P	12-20	B	40	K	G/O	33	II '50	
"	P	3-12	B	190	K	G/O	38,50	II '50	
"	P	3-12	B	150	K	G	30	I '50	
"	P	6-10	B	100	K	G/O	28	I '50	
"	P	6-9	B	100	K	G	27	I '50	
Veluwe	P	18-30	B	20	K	O	39	I '50	
"	P	18-25	B/C	40	L	O	43	I '50	
"	I	12-25	B	430	St	G	34	II '50	
"	I	10-24	A/B	200	St	G	50	II '50	
"	P	15-22	B	170	L	O	35,50	II '50	
"	I	10-22	B/C	125	St	O	44	II '50	
"	OH	12-20	A/B	130	St	G	35	I '50	
"	P	10-20	C	50	K	O	19	I '50	zeer veel kogels
"	P	10-20	B	130	K	O	32	I '50	
"	P	12-18	B	50	K	O	46	I '50	
"	P	15-17	B	30	L	G	40	I '50	
"	P	10-15	B	50	L	G	38	I '50	
"	P	8-15	B	240	K	O	36	I '50	
"	P	6-15	B	210	L	O	30	II '50	
"	P	10-13	B	110	K	G	33,50	II '50	
"	OH	12	B	400	St	O	24	I '50	
"	P	9-12	B	60	K	G	39	I '50	
"	P	6-12	B	220	K	O	36	II '50	excl. f3 onkosten
"	P	5-10	B	110	K	O	44	I '50	
"	P	5-8	B	40	K	O	50	I '50	
"	OH	7	A/B	100	L	G	39	I '50	
"	P	3-6	B	130	L	O	31	I '50	niet uitgesnoeid lichting
Geld. Achterhoek	OH	15-30	A/B	400	St	G	30	XII '49	
"	OH	18-22	B	40	St	G	30	XI '49	
Utrecht	P	10-17	B/C	25	K	O	19	I '50	

Streek	wijze van verkoop	midde- doersnede met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkings- graad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
Utrecht	P	6-15	B	150	K	G	37,50	XII '49	
"	P	6-10	B	75	K	O	33	I '50	excl. f 5 onkosten
"	P	4-6	B/C	55	K	O	26	I '50	
Nd. Holland	P	8-12	C	10	K	G	28	II '50	zeer krom
Z.-Vlaanderen	OH	9	B	150	St	G	20	I '50	
"	OH	7	B/C	85	St	G	12	I '50	dunning
W. Brabant	P	7-8	B/C	40	L	O	22	I '50	niet uitgesnoeid, niet uitgesleept
"	P	4-6	C	85	L	O	16	I '50	id.
O. Brabant	I	12	B	200	St	O	30,50	I '50	id.
"	I	10-12	A	330	St	G	32	II '50	
"	I	10-12	A	260	St	G	36	I '50	
"	I	11	A	170	St	G	36	I '50	
"	P	8-10	B	40	K	G	31,50	I '50	excl. 10% onkosten
"	P	8-10	C	30	K	G/O	33	I '50	
"	OH	3-10	B/C	400	St	G	8	I '50	dunning
"	P	9	B/C	20	K	O	32	I '50	excl. 5% onkosten
"	P	8-9	A/B	40	K	G	26	I '50	
"	P	5-8	B	80	K	G	33	II '50	excl. 10% onkosten
"	P	6	B	45	K	G	23	II '50	excl. f 3 onkosten
"	P	2-5	B/C	10	K	O	6	I '50	niet uitgesnoeid
"	P	2-5	B/C	20	K	O	9	I '50	niet uitgesnoeid
M. Limburg	OH	15	A	100	St	O	30	XII '49	
"	I	12	C	210	St	O	22	XII '49	
"	OH	12	A/B	20	L	G	30,50	II '50	niet uitgesleept
"	OH	10-12	B	190	St	G	26	I '50	ten dele lichting
"	P	4-8	B/C	80	K	G	30	I '50	
					Fijnspar				
N. Drente	P	18-38	A	450	K	G	65	I '50	ten dele gekort
"	P	20	C	10	K	G	25	II '50	
"	P	20	C	10	K	G	33	II '50	
"	P	19	C	20	K	G	30	II '50	
"	P	7-15	A/B	15	K	G	42	I '50	
"	P	10-12	A	10	K	G	88	II '50	excl. 5% not. kosten
W. Drente	P	6-13	A	50	K	G	62	I '50	
O. Drente	P	6-10	B	20	K	G	40	I '50	
"	P	6-10	A	10	K	G	84	II '50	
N. Overijssel	P	4-9	A	20	K	G	63	I '50	
Veluwe	OH	15	B	25	St	O	40	I '50	
"	P	10-20	A/B	10	K	O	46	I '50	
Utrecht	P	15-30	A/B	15	K	G	35	XII '49	
"	P	10-25	A/B	40	K	G	36	XII '49	
"	P	8-15	B	10	K	G	30	XII '49	
					Douglas				
Z.O. Groningen	OH	20-40	B	10	L	G	50	I '50	
Veluwe	P	15-25	B	170	L	O	43	I '50	
"	P	16-23	B	10	K	G	59	I '50	bergroeden
"	P	15	B	20	K	G	56,50	II '50	
"	P	12	B	10	K	G	45	I '50	
"	P	5-10	B	10	L	O	59	I '50	
N.O. Brabant	P	3 1/2-8 1/2	B	10	K	G	51	I '50	
					Lariks				
O. Drente	P	10-14	A/B	50	K	G	30	I '50	
"	P	10-12	B	15	K	G	48	II '50	
"	P	6-10	A/B	190	K	G	46	I '50	
"	P	6-10	B	75	K	G	61	II '50	

Streek	wijze van verkoop	midden-doorzede, met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
O. Drente	P	4-6	A/B	20	K	G	56	I '50	
N. Overijssel	P	5-9	A	40	K	G	65	I '50	
Veluwe	P	15-23	A	15	L	G	79	I '50	bergroeden
"	P	15-18	B	20	K	G	55	II '50	
"	P	10-12	B	40	K	G	59	II '50	
"	P	8-12	B	25	L	G	61	I '50	
"	P	5-10	B	10	K	G	63	I '50	
Utrecht	P	6-12	B	30	K	G	50	XII '49	
"	P	4-6	B	10	K	G	42	XII '49	
"	P	3-4	B	10	K	G	42	XII '49	
N.O. Brabant	P	6	B	30	K	G	41	II '49	
"	P	3 1/2-6	B	50	K	G	55,50	I '50	
O. Brabant	P	7-8	C	15	K	G	24	I '50	kort, ten dele dood hout
Texel	P	4-12	C	20	K	G	52	I '50	
W. Drente	P	-	-	50	L	G	18	I '50	
Salland	P	-	-	15	K	G/O	14,50	II '50	
"	P	-	-	15	K	G	15	I '50	
"	P	-	-	15	K	O/G	16	I '50	
Veluwe	P	-	-	80	K	O	18	I '50	
"	P	-	-	45	K	G	14	II '50	
O. Brabant	P	-	-	40	K	G	18	II '50	
"	P	-	-	100	K	O	14	I '50	
"	P	-	-	80	K	G	14	I '50	
"	P	-	-	30	K	G/O	25	I '50	excl. 10% onkosten
"	P	-	-	50	K	G/O	9	I '50	
					Eik				
Friesland	I	16-50	B	40	L	G	54	II '50	
Z.O. Groningen	OH	40-60	A	10	L	G	100	I '50	
"	OH	30-50	B	20	L	G	80	I '50	
"	OH	15-30	C	30	L	G	35	I '50	
N. Drente	P	8-10	C	10	K	G	53,50	I '50	
W. Drente	P	6-15	C	25	L	G	36	I '50	
O. Drente	P	6-10	B	15	K	G	59	I '50	
Salland	I	14-40	B/C	115	St	G	40	II '50	
"	P	6-18	C	30	K	O/G	22	I '50	
Geld. Achterh.	P	20-40	B	45	St	O	86	I '50	
"	OH	18-22	B	10	St	G	60	XI '49	
"	I	15-20	B	30	St	G	42	II '50	
Veluwe	OH	38-50	A/B	30	St	G	66	I '50	
"	I	48	A/B	60	St	G	115	I '50	
"	OH	30-46	A/B	65	St	G	60	I '50	
"	I	15-28	A/B	40	St	G	81	I '50	
"	OH	25	B	10	St	G	42,50	I '50	
"	P	10-15	B	25	K	O	42	I '50	
"	P	6-15	B	25	K	O	39,50	I '50	
Utrecht	I	20-80	A/B	150	St	G	55,50	X '49	
"	P	8-20	B	10	K	G	32,50	XII '49	
W. Brabant	I	30-50	A/C	30	L	G	75,50	I '50	
"	I	20-40	A/B	15	L	G	81	I '50	
O. Brabant	OH	15-25	B/C	40	St	G	35	I '50	

Streek	wijze van verkoop	middelen doorsnede met schors in cm.	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
Z.O. Groningen	OH	30-50	B	10	L	G	50	I '50	
"	OH	15-30	C	10	L	G	30	I '50	
Veluwe	OH	34-71	A/B	120	St	G	47	I '50	
"	I	15-70	A/B	230	St	G	51	I '50	
"	I	44	B	45	St	G	65	I '50	
"	I	37	B	30	St	G	65	I '50	
Geld. Achterhoek	OH	20-30	B/C	20	St	G	30	XII '49	enige scherven
Utrecht	I	30-60	A/C	10	St	G	50	X '50	
W. Brabant	I	30-60	A/C	75	L	G	58	I '50	
Z.O. Groningen	OH	30-60	A	10	L	G	120	I '50	
Salland	I	30-48	A/B	10	L	G	80	II '50	
Nd. Holland	I	26	A/B	30	St	G	77	I '50	
Utrecht	OH	30	A/B	65	St	O	26,50	XII '49	
Salland	P	—	—	10	K	G	12	I '50	
Veluwe	P	—	—	110	L	O	19	I '50	
"	P	—	—	20	L	O	21	I '50	
Texel	P	—	—	40	K	G	14	I '50	

Voorts werd gemeld dat op de Veluwe 12-jarig eikenhakhout met wat berk en els van goede kwaliteit is verkocht voor f600 per ha op stam.

Boekbespreking

tractoren voor de landbouw. H. KOOPSTRA en D. BOUMA-NIEUWENHUIS. Uitgeverij v/h A. KEMPERMAN, Haarlem, Antwerpen, Batavia 1949 (362 blz. met zeer veel tekeningen en foto's) Prijs f 10,25 (bij een groot aantal exemplaren tegelijk belangrijke reductie).

Iedereen die, op de pas gemechaniseerde bedrijven, de onoordeelkundige behandeling der tractoren en andere machineriën van nabij heeft gadeslagen, zal het er over eens zijn, dat het dringend noodzakelijk was, dat er over deze materie eens een overzichtelijk werk verscheen. De schrijvers van dit boek zijn er in geslaagd de technische stof zeer begrijpelijk te behandelen zonder ook weer te veel aan de oppervlakte te blijven. De honderden kleine, doch juist zeer waardevolle aanwijzingen voor de practijk maken het geheel zeer lezenswaardig en interessant voor iedereen die enige belangstelling voor motoren bezit. Met vele technische termen en benamingen wordt de lezer geleidelijk bekend, waardoor zijn kennis omtrent de namen der onderdelen nu verder zal gaan dan het generaliserende „een soort stang of lager”. Een zeer uitgebreide en practisch ingedeelde inhoudsopgave verhoogd de bruikbaarheid van het boek als handleiding in hoge mate.

Onder het Hoofdstuk „Motorenonderdelen” is o.m. de behandeling van de carburateur interessant. Zeker 75% van de motorgebruikers zal de gevaren van een overmatig gebruik van de choke niet kennen. Ook de bespreking van de werking van de diverse filters is van veel belang. In vele gevallen zal een filter dan alleen de behandeling krijgen die hem toekomt als de gebruiker van de machine met de functie van dit onderdeel goed op de hoogte is. Juist in de landbouw wordt hieraan nog vaak veel te weinig aandacht geschonken met alle onaangename gevolgen hiervan.

Zeer practisch is het hoofdstuk „Motorstoringen”. Hierin zijn op overzichtelijke wijze vrijwel alle meest voorkomende motorstoringen gerangschikt terwijl de mogelijke oorzaken hiervan bij elke storing staan aangegeven en tevens wordt vermeld op welke wijze deze kunnen worden verholpen. Zonder hierbij iets ten nadele te willen zeggen van de verschillende firma's die snel met service-auto's tot op het werkproject komen, komt het toch regelmatig voor, dat een werk uren stagneert, omdat een vakman moet worden gehaald om een zeer kleine voorziening te treffen, die de bestuurder zelf gemakkelijk had kunnen uitvoeren, indien hij slechts enige kennis had bezeten omtrent de aan hem toevertrouwde machine.

Van zeer veel waarde is ook de uitgebreide beschouwing over de rupstractoren en vooral hetgeen wordt vermeld over het onderhoud en de behandeling van de kostbare rupsbanden.

Ook wordt er nog gewezen van welk groot belang het is, dat een gemechaniseerd bedrijf over een kleine, doch doelmatige collectie goed gereedschap bezit. Enige aanwijzingen omtrent de samenstelling hiervan worden eveneens gegeven.

Tenslotte is nog een hoofdstuk opgenomen over electrotechniek en een gedeelte met mededelingen van industrie en handel.

Het is te wensen, dat dit boek in handen komt van allen die als machinegebruiker betrokken zijn bij de mechanisatie van land-, tuin en bosbouw. Zeker is het, dat, wanneer alle tractorgebruikers zich de moeite zouden getroosten om de inhoud van dit boek in zich op te nemen en in de practijk in toepassing te brengen, zij veel minder met bedrijfsstagnatie te kampen zullen hebben, terwijl bovendien de levensduur van het huidige Nederlandse tractorenpark met enige jaren zal worden verlengd.

J. KRAAIJENBRINK.

W. BOERHAVE BEEKMAN e.a. *Hout in alle tijden*. N.V. Uitgeversmaatschappij Æ. E. KLUWER. Deventer. 1949. 1e deel.

Over het algemeen is het Nederlandse taalgebied te klein om de uitgave van groots opgezette boekwerken in vele delen mogelijk te maken, indien zij niet een onderwerp behandelen, dat een zeer groot deel van het Nederlands-lezend publiek belangstelling

inboezemt. Dat de N.V. Uitgeversmaatschappij KLUWER het desondanks heeft aangedurfd onze literatuur te verrijken met het boekwerk „Hout in alle tijden”, stempelt haar tot een moedig en ondernemend bedrijf, te meer waar blijkbaar geen kosten of moeite gespaard zijn om iets tot stand te brengen, dat zijn weerga in het buitenland, waar de omstandigheden voor een dergelijk werk veel gunstiger zijn, niet heeft.

Niet minder lof komt de heer W. BOERHAVE BEEKMAN toe, die als samensteller van dit boek een zware en moeilijke taak op zich heeft genomen. Hoewel hij in 1938 zijn naam als geestdriftig schrijver, kenner en liefhebber van hout en alles wat daarmee samenhangt reeds had gevestigd met „Hout, van oerwoud tot interieur”, heeft hij thans, bijgestaan door niet minder dan 34 medewerkers, een waarlijk monumentaal werk tot stand gebracht.

Het gehele boekwerk zal bestaan uit 6 delen, waarvan thans het eerste is verschenen. Het behandelt in omstreeks 700 bladzijden bossen, bomen en toegepast hout in het verleden, vanaf het ontstaan van de aarde tot en met de oude Iraniers.

Na een inleiding van de samensteller, begint Prof. Dr. W. J. JONGMANS met de geologische geschiedenis der oudste perioden. Vooral de bossen en bomen uit het Carboon nemen hierbij natuurlijk een belangrijke plaats in. In hoofdstuk 2 beschrijft Prof. Dr. F. FLORSCHUTZ: Het wisselend aspect van het bos sinds de Krijtperiode, waarbij de betekenis der pollenanalyse wederom duidelijk naar voren komt. Deze beide hoofdstukken vormen een uitstekend uitgangspunt voor de bosgeschiedenis van ons land. In de hoofdstukken 3 en 4 geven de praehistorici Prof. Dr. A. E. VAN GIFFEN en Dr. A. BOHMERS een beeld van de toepassing van hout in voorhistorische tijden. Dr. W. W. VAROSSIEAU is de schrijver van hoofdstuk 5: Opgegraven en aangetast hout uit biologisch oogpunt bezien, waarin hij naast een zeer uitgebreid overzicht van de literatuur over dit onderwerp een aantal interessante gegevens publiceert over een onderzoek naar de structuurveranderingen van in het verwoeste deel van Rotterdam gevonden hout.

Vervolgens krijgen de bossen, de bomen en het toegepast hout uit de vroeghistorische cultuurcentra van het Nabije Oosten, hun beurt, welk onderwerp in het volgende deel zal worden voortgezet. Hier behandelen Dr. M. A. JANSSEN het Egyptische hiërogliefenschrift, de samensteller zelf het oude Egypte, Prof. Dr. F. J. de WAELE Oud-Syrie, Klein-Azië en Oud-Iran en F. J. BRUYL bossen bomen en hout in de Bijbel.

Alle hoofdstukken zijn duidelijk geschreven en blijkens de uitgebreide literatuurlijsten, die aan het eind van ieder hoofdstuk zijn toegevoegd, heeft men de nieuwste gegevens mede verwerkt. Het hoge wetenschappelijke peil wordt bovendien nog versterkt, doordat het boek niet alleen maar een complicatiewerk is geworden, maar ook nieuwe gegevens vermeldt. Het illustratiemateriaal is bijzonder fraai en zeer talrijk, op het overdadige af. Meer dan 450 foto's, tekeningen en kaarten zijn opgenomen, zodat het boek alleen al als platenatlas goede diensten zou kunnen bewijzen. Het is zelden, dat men een boek in handen krijgt, dat zowel wat de tekst als illustraties en uitvoering betreft zo goed is geslaagd. Met grote belangstelling zullen wij, die nog te verschijnen delen tegemoet zien. Zullen zij dit hoge peil kunnen handhaven, dan hebben de samensteller, zijn medewerkers en de uitgeefster een waarlijk unieke prestatie geleverd.

W. L. JANSSEN.

Referaten

RUBRIEK 3. Houtteelt (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek, veredeling en zaadteelt).

La sylviculture et les essences forestières à croissance rapide. GUSTAVE VINCENT. Schweiz. Z. f. Fw. (J. f., suisse). 7/8, 309—324, 1949.

Aangezien in Europa en Amerika de velling steeds de aanwas verre overtreft, in 1946 naar schatting met meer dan 165 miljoen m³, moet alle aandacht besteed worden aan de cultuur van snelgroeiende houtsoorten. Deze kunnen verkregen worden door kruising en selectie, waarbij tevens op goede stamvorm en bestendigheid tegen het klimaat en tegen ziekten gelet moet worden. Kunstmatige bestuiving bij bomen levert door de grote hoogte moeilijkheden op, door enten kan men evenwel lage, bloeiende en vruchtdragende bomen verkrijgen.

Andere hulpmiddelen om snelgroeiende soorten te kweken zijn chromosomenvermeerdering door colchicinebehandeling en door gebruik te maken van het verschijnsel van heterosis. Teneinde de goede eigenschappen te kunnen bewaren, kan van een eenmaal verkregen soort de vermenigvuldiging vaak alleen vegetatief geschieden. Het onderzoek van de vegetatieve vermeerdering van de houtige gewassen staat nog in de kinderschoenen.

De beste resultaten zijn bereikt met het geslacht *Populus*, dat zich gemakkelijk laat kruisen en vegetief vermeerderen. Het arcaal, waar de populieren met voordeel geplant kunnen worden, langs rivieroever, is in Midden Europa echter slechts klein.

Voorts dient getracht te worden de samenstelling van de opstand op grond van de groeiplaatsfactoren te verbeteren, waarbij van de soorten, verkregen op de zo juist beschreven wijze, gebruik gemaakt kan worden. Voor de aan te planten houtsoorten onder de diverse klimaatsomstandigheden, die zich in Midden Europa voordoen — klimaat van het bergmassief, van de geïsoleerde bergen en van de laagvlakten — worden enige „recepten“ gegeven.

M. S.

A prospective view of forest-tree breeding in Wisconsin. R. A. BRINK. Journal of forestry. 10, 813—818, 1949.

De noodzaak wordt betoogd voor onderzoek op het gebied van bosboomveredeling ondanks de moeilijkheden die de teler moet overwinnen. Voor Wisconsin is noodzakelijk (1) verbetering van de genetische kwaliteit van het zaad, dat wordt gebruikt; (2) opsporing van hoogwaardige bomen door vegetatieve en generatieve toetsing; (3) actieve teelt van verbeterde rassen door kruising. Ook wordt de noodzaak aangetoond van sortimenten-tuinën en genetische arboreta. Tenslotte wordt vastgesteld, dat een dergelijk selectieprogramma alleen mogelijk is, nadat allerlei bijkomstige problemen zijn opgelost. De belangrijkste daarvan is, dat het bekend moet zijn, hoe het verkregen materiaal vegetatief te vermeerderen. Het onderzoek naar de stek- en entbaarheid is dus vaak van primair belang.

B. V.

The vegetative propagation of a few species of Elm. W. L. DORAN en M. A. MCKENZIE. Journal of forestry. 10, 810—812, 1949.

Hoewel verschillende iepensoorten door middel van zomerstek en met behulp van groeistoffen tot beworteling konden worden gebracht, lukte dit niet met de iep Christine Buisman. Gelukkig kan deze iep wel door middel van wortelstek worden voortgekweekt. De wortelstekken moeten 7 tot 12 cm lang zijn en 6 tot 15 mm dik. De beste resultaten (97½%) werden verkregen met onbehandelde stekken, die eind Maart waren gesneden en waarvan de top ongeveer 1 cm boven de grond uitstak. Geheel onder de grond gestoken stekken sloegen slechts voor 17½% aan.

B. V.

The new Bradley transplanter. A. D. SLAVIN en S. S. LOCKE. Journal of forestry. 7, 531—532, 1949.

In Amerikaanse kwekerijen wordt veel gebruik gemaakt van de „Holland”-verplantmachine. Deze plant twee rijen tegelijk op een afstand van 20 cm. De Fa LOWTHER van Joliet (Ill.) fabriceerde in 1947 een dergelijke machine, die in 5 rijen tegelijk verplant. De trekkracht werd geleverd door een oude caterpillar Cletrac E—68, waarin tussen de motor en de eigen transmissie een extra Chevrolet transmissie werd geplaatst. Dit was noodzakelijk om de uiterst geringe snelheid te kunnen bereiken, die voor planten vereist is (3 m per minuut). De plantaanvoer geschiedt met de hand door 5 man, die op de plantmachine zitten. De plantmachine is geheel ingebouwd, zodat met regen kan worden doorgewerkt en bij zon de planten tegen verwelking zijn beschermd.

In 1948 werd een tweede machine van dit type gebouwd en werd een snelheid van 10000 planten per uur bereikt. Ook presteerde men het om in 3 weken tijd 2.300.000 zaailingen te verspenen. Hierbij verkreeg men een belangrijke besparing aan onkosten en arbeidskrachten.

Het succes was zo groot, dat de Fa LOWTHER thans is overgegaan tot een regelmatige productie van dit type verplantmachine, waarbij de omgebouwde tractor echter is vervangen door een eigen model.

B. V.

Larix eurolepis A. Henry et M. Flood. G. DELEVOY. Bull. S.C.F. Belg. 5, 178—194, 1949.

De *Larix eurolepis* is ontstaan uit de bestuiving van *Larix Kaempferi* door *Larix decidua*. Hij is het eerst waargenomen in Dunkeld in Schotland in 1885 en onderscheidt zich door zijn krachtige en snelle groei. In Schotland bereikte hij op 16-jarige leeftijd een hoogte van 16 m. Als driejarige plant kan hij 80 tot 100 cm hoog zijn.

In een bos genaamd Wagelwater op de grens van Brugge vindt men enkele lariksen, die in 1925 onder de naam van *Larix americana* zijn geplant. De zeven grootste exemplaren hadden in 1946 op 21-jarige leeftijd een hoogte van 12½ tot 15 m en een omtrek van 72 tot 96 cm op borsthoogte (In België op 1,5 m boven de voet). Bij het onderzoek van de kegels en de manlijke en vrouwelijke bloemen in 1946 bleek het *Larix eurolepis* te zijn.

Het onderzoek naar deze lariksen en de nakomelingen is nog gaande. A. S.

Le mélèze du Japon. A. MILLARD. Bull. S.C.F. Belg. 10, 377—382, 1949.

De Japanse lariksen is een houtsoort, die in de mode komt in verschillende delen van de provincie Luxemburg. In het algemeen zijn de bestaande opstanden nog vrij jong; enkele bereikten nu een leeftijd van 30 tot 40 jaar.

De Japanse lariksen heeft een vrij losse grond nodig. De kleiachtige en de droge gronden zijn voor deze houtsoort ongeschikt. Men kan eenmaal of tweemaal verspeend plantsoen gebruiken.

Sommige bosbouwers geven de voorkeur aan een nauw plantverband: 120 x 130 cm, 130 x 130 cm of 150 x 150 cm. Voor de houtproductie is waarschijnlijk een wijd plantverband aan te raden. Er zijn dan ongeveer 3500 planten per hectare nodig. Een rand van fijnspar is aan te bevelen voor de beschutting van de lariksen. Men kan de grond van deze randen activeren door het toevoegen van fosfaten en potas. Dit bevordert de groei van de fijnspar, die zich anders in het begin langzamer ontwikkelt dan de lariksen.

Op 15-jarige leeftijd moet men een zuivering toepassen. De dunning begint op 20-jarige leeftijd. In beginsel moet men om de 4 of 5 jaar voor het dunnen van de opstand terugkomen.

De Japanse lariksen behoort de andere naaldhoutsoorten niet te verdringen. Elke houtsoort moet zijn plaats hebben.

A. S.

Aspen as a forest crop in the Lake states. P. J. ZEHNGRAFF. Journal of forestry. 7, 555—565, 1949.

Vroeger werden in de Lake States der Verenigde Staten weinig populieren geteeld of geoogst. Als gevolg van kaalkap en brand is de populier echter een belangrijke houtsoort geworden omdat *Populus tremuloides* Michx. zich op dergelijke terreinen makkelijk en massaal verjongt. Deze houtsoort beslaat thans 40% van het exploiteerbare bosareaal van deze Staten (8.000.000 ha). Hiervan is 6% zaaghout, 18% paaalhout en de rest nog in verjonging of juist kaalgeslagen.

Hoewel *P. tremuloides* op alle gronden makkelijk opslaat is het een houtsoort, die zeer gevoelig is voor de groeiplaatsomstandigheden. Op geschikte gronden (15% van de oppervlakte) wordt het een mooie boom, die waardevol hout levert; de gemiddelde boniteiten leveren kistenhout (54% van de oppervlakte); op de slechte gronden (31%) wordt het slechts een kwijnende struik.

Het artikel gaat uitvoerig in op de houtteelt en de moeilijkheden in de bedrijfsvorm, van deze houtsoort. Tot dusver werden deze populierenbossen slecht beheerd. Aangeraden wordt om te beginnen met de opstanden te klasseren naar boniteit en gemiddelde leeftijd. Alle overrijpe en kaprijpe opstanden direct kaal te kappen, omdat de waarde na het bereiken van de kaprijpe leeftijd sterk gaat dalen. Voor de beste boniteiten wordt de omloop gesteld op 55 jaar. De opstanden moeten voorts doelmatig worden gund omdat een goede dunning een buitengewoon gunstige invloed heeft op de gezondheid van de bomen. Ook blijkt, dat deze populierensoort onmiddellijk reageert op een dunning. De cijfers van dunningsproefvelden worden vermeld.

In elk geval moet men ophouden met uit de opstanden steeds alleen de beste bomen weg te kappen. Dit levert nu misschien wel goede opbrengsten, maar tast de kwaliteit van de bossen dusdanig aan, dat van een bosverwoesting kan worden gesproken.

B. V.

RUBRIEK 4. Bosbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Heidebrand als gevolg van een gebroken stroomdraad. d. R. De Brandweer. 9/10, 198—199, 1949.

Op 30 Augustus 1949 ontstond bij Beekbergen een groot aantal kleine heidebrandjes door het breken van een stroomdraad van de 50.000 Volt hoogspanningsleiding Nijmegen—Apeldoorn. Blussing was zeer gevaarlijk, daar de draad geruime tijd onder stroom bleef staan, en bovendien onmogelijk door de geweldige vuurverschijnselen. Volgens berichten van de P.G.E.M. te Arnhem wordt de stroom na enige seconden automatisch uitgeschakeld, wanneer twee stroomdraden worden vernield. Is dit echter met slechts één draad het geval, dan wordt dit wel automatisch gemeld in de centrale, maar wordt niet direct de stroom afgeschakeld. Men moet eerst de plaats constateren, waar de breuk is, voor men nadere maatregelen treft.

Wie een dergelijk geval waarneemt moet niet aan of in de nabijheid van de draad komen, in geen geval trachten te blussen met water, zo snel mogelijk het electriciteitsbedrijf waarschuwen, niets aanraken wat met de draad in verbinding kan staan en afwachten tot een deskundige van het bedrijf ter plaatse is om nadere aanwijzingen te geven.

W. J.

Een bezoek aan de bosbranden ten Zuiden van Bordeaux. VAN BOVEN. De brandweer. 9/10, 99—204, 1949.

Door toevallige omstandigheden was de heer VAN BOVEN in de gelegenheid een bezoek te brengen aan de grote bosbranden, die in Augustus 1949 hebben gewoed ten Zuiden van Bordeaux. Deze branden waren begonnen op 15 en 16 Augustus, door tot dusver onbekende oorzaak. Wel is echter zeker, dat verscheidene branden kort na elkaar zijn ontstaan en zich tot één grote brand hebben verenigd. Het wordt niet uitgesloten geacht, dat de oorzaak meer moet worden gezocht in onvoorzichtigheid van toeristen en kampeerders dan in brandstichting.

De ontwikkeling van de brand was zeer snel en op een gegeven ogenblik was zelfs de stad Bordeaux tot op enkele kilometers benaderd. Enkele dagen na het uitbreken van de brand, kwam het blussingswerk onder leiding van kolonel MARUETTE, Inspecteur-Generaal van de civiele verdediging, aan wie door de Minister van Binnenlandse Zaken zeer grote bevoegdheden werden verleend.

Het geteisterde gebied, gelegen in niet minder dan 13 gemeenten, verdeeld over 3 departementen, die weliswaar over plaatselijke brandwerven en speciale bosbrandweergroepen beschikten, konden door gebrek aan samenwerking en coördinatie, onvoldoende snel en doeltreffend worden aangepakt. Vóór alles heeft kolonel MARUETTE zich daarom tot taak gesteld om tot een georganiseerde en centraal geleide brandbestrijding te komen. Hij had de beschikking over een ter plaatse gevormde staf van militaire en brandweerofficieren en een groot aantal manschappen. De maximale personeelssterkte heeft 10.000 man bedragen, 3500 militairen, waaronder verbindingstroepen (radio) en genietroepen met bulldozers, 350 man van het Regiment Sapeurs-Pompiers met auto-sputen, 1000 man beroepsbrandweer uit verschillende gemeenten, eveneens met blus-

eenheden, 300 man bosbrandweer, 5000 man vrijwillige brandweer uit omliggende gemeenten en een Engelse groep van 12 brandweerlieden met hun commandant.

Voor verkenning werd gebruik gemaakt van vliegtuigen, waarvan er voortdurend twee in de lucht waren, die hun waarnemingen per radio naar de hoofdcommandopost doorgaven. Op elk der fronten was een frontcommandant belast met het blussen, die per radio in verbinding stond enerzijds met de hoofdcommandopost, anderzijds met zijn ondercommandanten, zodat een snelle berichtgeving en daarmee de mogelijkheid tot snelle concentratie van krachten op de ernstig bedreigde punten mogelijk was.

Aanvankelijk werd de brand met de gewone hulpmiddelen bestreden. In de open terreinen met schoppen en takken en zelfs met gewone gieters met water, in de bossen met bijlen voor het hakken van brandstroken. Bovendien werden autospuiten met watertanks met een inhoud van 1000 liter en meer gebruikt. Tegenvuur werd ook toegepast, maar in verschillende gevallen niet met het gewenste resultaat; in één geval ontstak men zelfs een tegenvuur zonder de personen, die met het blussen van de eigenlijke brand bezig waren, te waarschuwen, met het noodlottige gevolg, dat deze door het vuur werden omsingeld en omkwamen.

Later werd het materieel aanzienlijk uitgebreid. Hierbij waren bulldozers, die bij het maken van brandgangen zeer goed werk hebben verricht en meer blusvoertuigen en tankauto's, waarmee in verschillende gevallen succes werd geboekt bij het behouden van in het terrein gelegen woningen en boerderijen.

Op 22 Augustus was men de situatie meester, doch door nalatigheid van een der wachtposten laaide des nachts het vuur weer op en stond men voor een nieuwe grote brand, die pas de 24e kon worden bedwongen. Daar bij deze laatste brand veel water beschikbaar was, heeft men voor een groot deel daarmee het vuur tot staan weten te brengen.

In totaal hebben de branden gewoed over een oppervlakte van 60.000 ha, waarvan de helft bebost was en het overige bezet met hoog gras, varens en vliegdennen. Omstreeks 90 mensen verloren het leven en 50 gebouwen werden verwoest. De materiële schade werd voorlopig geschat op 50.000.000 gulden.

Van de factoren, die hebben bijgedragen tot het ontstaan van een zo enorme ramp, noemt VAN BOVEN de abnormale droogte, die slechts in 1893 geëvenaard was en waardoor alle vegetatie en zelfs ondergroei van struiken was verdord; daarnaast onvoldoende preventieve maatregelen. Voldoende brede brandsingels ontbraken bijna overal en indien aanwezig, waren zij te smal en niet van een beplanting met loofhout voorzien. De bossen waren onvoldoende gezuiverd van begroeiing en het gemis aan toegangswegen belemmerde een snelle inzet van personeel en materieel. Voorts dienen als factoren te worden genoemd, het ontbreken van een algemeen verbod om in een zo uiterst brandgevaarlijke periode in het terrein te roken of open vuur te ontsteken en het ontbreken van de nodige samenwerking tussen de verschillende brandweren. Zo ontbrak een uniforme regeling voor de bezetting der brandtorens en vormden deze geen samenhangend net.

W. J.

Nieuwe hulpmiddelen bij de bestrijding van bos- en heidebranden. Ir W. L. JANSSEN. T. N. Heide Mij. 60, 234—238, 1949.

De bosbouwer is geneigd tot een zekere mate van behoudendheid. Dit is bij de huidige rentabiliteit van het bosbedrijf gevaarlijk. Juist onder deze omstandigheden moet men een open oog houden voor de ontwikkeling van de techniek en door beproeven en toepassen van nieuwe methoden het bosbouwkundig peil verhogen. De bestrijding van bos- en heidebranden geschiedt nog steeds op traditionele wijze met takken en zand; hoewel in het buitenland met succes andere methoden zijn toegepast. Onderzoek naar de bruikbaarheid van deze methoden is daarom zeer gewenst.

Aan de hand vooral van Amerikaanse en Engelse literatuur worden besproken:

- a. het meer toepassen van water als blusmiddel, door dit met tankauto's naar de brand te vervoeren of permanente tanks in het bos op te stellen.
- b. Het gebruik van licht-gewicht motorspuiten of met de hand te bedienen spuiten met een op de rug gedragen reservoir.
- c. Het combineren van deze hulpmiddelen voor speciale blusploegen bestaande uit een vrachtauto met een watertank en een aantal mannen met rugspuiten. Een dergelijke ploeg is zeer geschikt om een blussing te beginnen.
- d. Het verhogen van het volume van bluswater door middel van schuimvorming.
- e. Het opvoeren van de blussende werking door het toevoegen van bepaalde zouten, in het bijzonder van mono-ammoniumfosfaat en kaliumcarbonaat.

f. Het verminderen van de oppervlaktespanning van water en daardoor het verhogen van de blussende werking door toevoeging van „wetting agents”, waarmede men zogenaamd nat water verkrijgt.

W. J.

To prosecute, or not to prosecute. H. SIPE. Journal of forestry. 10, 798—801, 1949.
In een bepaalde streek bleek, dat 30% van de bosbranden werden veroorzaakt door brandstichters en dat zal elders ook wel ongeveer zo zijn. Het is echter gelukt om de bosbranden in deze streek te reduceren, door een hardnekkige campagne, waarbij elk geval werd uitgezocht en voor de rechter gebracht. Zelfs als het, wegens gebrek aan bewijzen, niet lukte de dader veroordeeld te krijgen, werkte deze maatregel voldoende preventief. De moeilijkheid is echter, dat de meeste houtvesters onvoldoende geschoold zijn in speurders- en politiewerk. Op bosbouwscholen dient hieraan meer aandacht te worden besteed. Het artikel geeft talrijke interessante voorbeelden.

B. V.

Poisoning southern upland trees. F. A. PEEVY en R. S. CAMPBELL. Journal of forestry. 6, 436—442, 1949

In Amerika wordt in de bosbouw steeds meer gebruik gemaakt van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen; zo tegen de struikvormige eiken in de Z.O. staten van de V. S. Een methode werd beproefd om ook andere ongewenste houtsoorten hiermede te doden.

„Ammate” bleek het beste middel. De beste methode was; een keep in de stam te hakken en daarin een eetlepel „Ammate” in kristalvorm te doen. Liquidambar en Nyssa sterven dan snel. *Quercus marilandica* e.a. eiken, *Ulmus*, *Fraxinus* en *Ostrya* houden het iets langer uit; *Carya*, *Fagus*, *Diospyros* en *Quercus alba* zijn taai en behoeven een grotere dosis.

De kosten zijn geringer dan bij velling, tenzij er een goede afzet kan worden gevonden voor het hout.

B. V.

Airplane and helicopter spraying with D.D.T. for spruce-budworm control. C. B. EATON, J. A. BEAL, R. L. FURNISS en C. F. SPEERS. Journal of forestry. 10, 825—827, '49.

In 1948 werd een calamiteit van *Archips fumiferana* (een sparrerotrup) in 12 bossen van *Pseudotsuga taxifolia* en *Abies grandis* (in totaal 1700 ha) in Oost-Oregon bestreden met D.D.T. vermengd met brandolie (120 g D.D.T. per 1 olie). Het mengsel werd verstoven met vliegtuigen. Dosering ongeveer 1 kg D.D.T. per ha; kleinere hoeveelheden zijn onvoldoende, grotere niet nodig. Toepassing in de tijd, dat jonge rupsen uit zijn gekomen en beginnen te vreten. Vlieghoogte 7 tot 15 m. boven de boomtoppen. Vliegtuigen werken voordeliger dan de helicoptere, doch het laatste toestel is beter handelbaar. Er werd schade aangericht aan de bommen, welke zich na de behandeling spoedig van de vreterij herstelden.

B. V.

Chestnut Blight in Asia and North America. G. FLIPPO GRAVATT en *Chestnut Blight in Europe.* ALDO PAVARI. Unasyva III, 3—13, 1949.

Beide artikelen geven een beschrijving van de pogingen om de blightziekte, *Endothia parasitica*, op *Castanea sp.* te bestrijden.

De zwam begint meestal zich te ontwikkelen in de bast om later door te dringen in het cambium; ze vormt daarbij soms gele waaiervormige figuren. Vaak ontstaat er ook een kankervormig weefsel dat de tak „ringt” en tot afsterven brengt; meestal is de ziekte in het beginstadium te herkennen aan het geel en bruin worden der bladeren. De zwam vermenigvuldigt zich door sporen, waarvan er twee vormen voorkomen. De ene wordt door de wind, de andere door vogels verspreid. Het kan voorkomen, dat de zwam 4—5 jaar in de bast leeft, zonder noemenswaardige schade te doen; dringt ze echter in het cambium door, dan is de boom meestal spoedig ten dode opgeschreven.

Sommige *Castanea sp.* in Azië hebben een tamelijk sterk weerstandsvermogen tegen de ziekte. Maar helaas bleken soorten, die in China weinig of niet werden aangetast, bij invoering in Amerika het al spoedig af te leggen. Overbrenging van Aziatische soorten naar Amerika heeft dan ook tot nu toe weinig resultaat gehad. En ook een Japanse, de *crenata*, waarvan men zeer veel variëteiten aantreft, legde het in Amerika af.

In 1904 werd de ziekte voor het eerst in New York geconstateerd en ze breidde zich zo snel uit, dat al spoedig alle *Castanea's* in het verspreidingsgebied der Oostelijke staten waren aangetast. In de Z.O. staten verliep het proces al even snel.

Van 1912—1914 heeft men in Pensylvania getracht de ziekte energiek te bestrijden door alle aangetaste kastanje te kappen, daarna te verbranden en de stronken te behandelen met creosoot. Afdoende resultaat gaf dit niet, want er werden altijd wel aangetaste exemplaren over 't hoofd gezien. Meer succes had een dergelijke bestrijding aan de Pacific Coast in Columbia en in de geïrrigeerde boomgaarden van Californië, waar men trouwens een klein leger van wetenschappelijke werkers en controleurs te hulp nam.

De uit Europa ingevoerde zaailingen van de tamme kastanje werden in Amerika al direct door de ziekte aangetast.

Men zoekt thans een oplossing in de kruising tussen Amerikaanse en Chinese soorten. Bij deze kruising ging echter in de tweede generatie de mooie kaarsrechte stamvorm van de Amerikaanse soort verloren. Men heeft nu stuifmeel uit China naar Florence gezonden, waar men er Italiaanse soorten mee zal bevruchten.

In Italië constateerde men de ziekte het eerst in 1938 in de buurt van Genua en in korte tijd waren alle bomen in de provincie er door aangetast; de ziekte breidde zich over geheel Italië uit.

Voor Italië is de cultuur van *C. sativa* van bijzonder veel belang. Het klimaat is er voor deze houtsoort uiterst geschikt, vooral voor de productie van vruchten, waarom het in dit land voornamelijk te doen is. Dit is ook het geval in Portugal, waar het bedrijf meer gericht is op de houtproductie; men heeft er 85.000 ha van met een jaarproductie van 26.000 m³. In Spanje treft men de kastanje alleen aan in de vochtige gedeelten in Biskaje en de Pyrenëen; de met kastanje begroeide uitgestrektheid is echter in de loop der jaren door de inktziekte (*Phytophthora cambivora*) sterk verminderd. Van veel belang is de kastanje ook voor Frankrijk; het areaal is 170.000 ha, die jaarlijks 110.000 ton kastanjes leveren. Verder heeft men productiegebieden in Zuid Zwitserland (9400 ha), Griekenland 28.000 ha, waaronder veel hakhout en in Jugoslavië (51.000 ha).

In Italië omvat het totale met *C. sativa* begroeide areaal 850.000 ha, waarvan 450.000 ha hoofdzakelijk voor de productie van vruchten is bestemd en de rest als hakhout wordt behandeld. De opbrengst aan vruchten vormt een belangrijke bron van inkomsten voor dit land, hoewel deze als gevolg van de inktziekte sterk is teruggelopen. Ze is van 640.000 metrieke ton (1909—1913) gedaald tot 350.000 ton in 1934/36. Maar dit betekent voor Italië toch nog altijd, dat haar opbrengst alleen door die van de druif en de olijv wordt overtroffen.

Het hout is van belang als timmer- en brandhout en voor de loolstoffbereiding. Verder levert het blad een goed veevoeder. Het hakhout levert veel boerengeriefhout en begint op tweejarige leeftijd al opbrengsten te geven; op oudere leeftijd levert het telegraafpalen. De opbrengst varieert zeer naar de vruchtbaarheid van de grond; gemiddeld is ze niet meer dan 6 m³ per jaar/ha, hoewel er streken zijn met 15—20 m³. De productie van het hakhout zal dus jaarlijks 2.400.000 m³ zijn.

Na de inktziekte is de blight de grootste vijand van de cultuur geworden. De proefstations in Florence en Rome geven er alle aandacht aan. Naast de directe bestrijding omvat het onderzoek het opsporen van resistente soorten of variëteiten, hybridisatie enz. Men heeft op de kwekerijen te Masone (prov. Genua) thans ± 130 soorten in observatie. Het merkwaardige is, dat in Spanje de gewone *C. sativa* niet door de zwam werd aangetast; men heeft nu planten uit Spanje naar Italië laten komen.

Lang vóór de ziekte in Italië werd geconstateerd had men reeds variëteiten van *C. crenata* uit Japan laten komen, omdat deze bestand was tegen de inktziekte. Het bleek nu, dat sommige Japanse variëteiten onvatbaar waren, maar deze waren helaas nogal veeleisend wat de grond betreft. De proeven worden voortgezet.

In samenwerking met Amerikaanse onderzoekers heeft men proeven genomen ook met de Chinese *C. mollissima*, waarvan men vruchten en entmateriaal heeft laten komen. Een Koreaanse variëteit bleek in Spanje tegen blight bestand, maar ook hiervan moet men de resultaten nog afwachten. In Amerika doet men proeven met hybridisatie van *C. dentata* met resistente Aziatische soorten. Zoals reeds werd vermeld, gaat daarbij de mooie stamvorm in de volgende generaties verloren en in Amerika is de kastanje voornamelijk een werkhoutproducent. In Italië waar het voornamelijk om vruchten te doen is, kan het vraagstuk misschien op eenvoudige wijze worden opgelost.

In beide artikelen treft vooral de innige samenwerking die er bij de bestrijding van deze ziekte tussen Italië, Amerika, Spanje en Aziatische landen bestaat.

v. Z.

RUBRIEK 5. Bosexploitatie (waaronder technologie).

Het meten en kuberen van rondhout in de Beneluxlanden. Red. De Houthandel, 32, 267—268, 1949.

Het ontwerp voor de normalisatie voor de kubering van liggend rondhout van het Belgische Instituut voor Normalisatie kan als volgt worden samengevat:

1. Toepassingsgebied: voor werkhout bestemd rondhout, met of zonder schors of ontdaan van het spint.
2. Algemeen: de kubieke inhoud is het product van dwarsdoorsnede op het midden en lengte van het rondhout.
3. Meting: door de koper in tegenwoordigheid van de verkoper. De meting van de lengte geschiedt tot in dm nauwkeurig. De doorsnede wordt bepaald door meting van de omtrek tot in cm nauwkeurig met behulp van een lintmeter of een speciaal koord.
4. Berekening van de kubieke inhoud: deze vindt plaats volgens de welbekende formule tot in dm³ nauwkeurig.
5. Kuberingstafels: bij de inhoudsberekening kunnen volgens deze voorschriften opgestelde kuberingstafels worden gebruikt.
6. Bijzonderheden: er worden bijzonderheden vermeld betreffende a) stamverdeling, b) dikteverspringing, c) uitwassen, d) gaffels en e) gebreken en fouten.
7. Keuze van de afkorting: er worden voorschriften gegeven omtrent a) handelsafkorting voor bezaagd hout, b) afkorting vrij van dwarsliggers, c) afkorting aan de kroon, d) afkorting aan de eerste dikke kwast, e) afkorting aan het eerste gebrek of gebrekvrije stam, f) afkorting voor palen of heipalen en g) afkorting voor bepaalde gebreken.
8. Merken en nummeren: de gekubeerde stam en de afkorting worden op een bepaalde wijze gemerkt en genummerd.

Bij meting van hout op stam wordt nog gewezen op het verschil tussen Nederland en België: Nederland en de meeste andere landen bepalen de stamdoorsnede op 1,30 m hoogte, België echter op 1,50 m. Het gevolg is o.m. dat de inhoudstabellen niet wederkerig bruikbaar zijn.

RUBRIEK 6. Boshuishoudkunde (waaronder arbeid, beheer, handel, recht en wetgeving).

De Houtschaarste in Europa in 1948 verminderd. Red. De Houthandel 19, 158—159, 1949.

Volgens de driemaandelijke statistiek over hout van de F.A.O. is de schaarste aan gezaagd naaldhout, die gedurende 1945/1947 op de Europese houtmarkt heerste, in 1948 aanzienlijk verminderd.

De Europese houtproducerende landen exporteerden in 1948 33% meer dan geraamd werd en wel 1.882.000 Stds. Hierdoor kon Europa zijn behoefte bijna geheel dekken, zodat uit Amerika 50% minder werd ingevoerd dan de raming bedroeg (slechts 395.000 Stds). Worden de importcijfers vergeleken met de geraamde behoefte, dan kan het nog bestaande tekort worden gesteld op 1.427.000 Stds. De werkelijke verbetering van de toestand is evenwel gunstiger dan deze statistische gegevens doen vermoeden. Immers, de verbruikers waren in 1948 niet meer bereid hoge prijzen te betalen voor hout van mindere kwaliteit, waardoor deze een gevoelige prijsdaling ondergingen. Voorts werd een terugkeer naar de vooroorlogse kwaliteitssorteringen in Midden-Europa geëist, terwijl de beschikbare export uit de V.S. en Canada niet geheel werd opgenomen, hetgeen een belangrijke besparing aan „harde deviezen" betekende. A. G.

Bezoek aan de meubelbeurs te Keulen. Red. Mededelingen van de Bedrijfsgroep Houtindustrie, 7, 7—10, 1949.

Naar aanleiding van een bezoek aan de „Möbelfachmesse" op de Keulse jaarbeurs (24—26 April 1949) worden van de zijde der Vakgroep Meubelindustrie de volgende conclusies getrokken:

1. Indien de importmogelijkheid voor meubelen uit Duitsland binnenkort vergroot zou worden, zou daarvan door de Duitse meubelindustrie stellig onmiddellijk gebruik gemaakt worden. Zou deze importmogelijkheid ongelimiteerd zijn, dan zou de Nederlandse meubelindustrie vrijwel ten dode zijn opgeschreven.

2. Om aan de Duitse concurrentie in het buitenland en eventueel in eigen land het hoofd te kunnen bieden, dient de Nederlandse industrie onbeperkt in de gelegenheid te worden gesteld in Duitsland haar behoefte aan grondstoffen, machines, gereedschappen en metaalwaren te dekken. Bij de huidige wijze van voorziening in deze behoefte kan onze industrie niet concurrerend produceren en zal zij bij de eerste de beste vermindering van de importbelemmeringen ten aanzien van meubelen, daarvan zeer ernstige gevolgen ondervinden.
3. De Möbelfachmesse te Keulen heeft ons geleerd, dat Duitsland op het gebied der meubelfabricage in ieder geval niet bij onze industrie ten achter staat en dat onze meubelfabrikanten zeer ernstig aandacht moeten gaan schenken aan de gewenste verbetering van hun modellen en aan betere afwerking van hun producten, ook wat het binnenwerk betreft. Op dit terrein is het niet nodig, dat de Nederlandse industrie bij welke buitenlandse ook, ten achter staat. Dit is ook het terrein, waarop wij met kans op succes iedere concurrentie aan kunnen.
4. Wij zijn in Nederland op het gebied van de sociale lasten de uiterste grens genaderd. Bij verdere opvoering daarvan zal het productie-apparaat de strijd met het buitenland, speciaal Duitsland, niet meer aan kunnen. Wanneer het productie-apparaat ineenstort, valt tevens de grondslag weg voor iedere sociale zekerheid.
5. Export van meubelen naar Duitsland schijnt praktisch uitgesloten. Zolang door de geringe wederopbouw en de grote woningnood het afzetgebied in Duitsland gering blijft, zal de Duitse meubelindustrie zelf zeker in de behoefte kunnen voorzien, nog afgezien van de prijsverschillen.

A. G.

RUBRIEK 7. Bosbedrijfsregeling (waaronder houtmeetkunde, renterekening en rentabiliteitsleer).

Vokser Kulturudgiften vildt? CARL MAR. MÖLLER. Dansk Skovf. T. 1, 33—47, 1948.

In Denemarken zijn, vooral in de Staatsbossen, de cultuurkosten van beuk zodanig gestegen, dat deze rond 3000 kronen per ha bedragen, terwijl de prijs per ha van goed Deens bos met normale leeftijdsclassenverdeling gemiddeld op 2000 kronen neerkomt! De houtvester is licht geneigd te zeggen: dat de cultuurkosten desondanks maar een kleine post van de begroting vormen; dat het een normale uitgave is en geen „ontginningskapitaal”; dat anders de fiscus toch maar met de winst gaat strijken; en dat men de kosten snel vergeet, maar in z'n bos nog zeer lang wordt herinnerd aan een minder geslaagde herbebossing.

MÖLLER bestrijdt deze verschillende punten. Als men de cultuurkosten niet met de totale uitgaven, maar met de netto-inkomsten vergelijkt, is het een zeer belangrijke post. En het is bij verplichte herbebossing wel een normale bedrijfsuitgave, doch evenzeer een nieuwe investering. Bij goedkopere aanleg kan men een deel van het, anders geheel in de grond gestoken, geld reserveren en er bijvoorbeeld nieuwe bossen voor kopen. Bij de voor de Deense bosbouw geldende rentevoet van 4% bedragen de op het beginpunt van de omloop gediscoteerde gezamenlijke opbrengsten van 2e boniteit, 2e kwaliteit beuk, omloop = 120 jaar = rond 600 kronen. Op grond van berekeningen blijkt het zeer onwaarschijnlijk, dat verhoging van de cultuurkosten tot een zoveel betere houtkwaliteit of tot een zoveel kortere omloop zal leiden, dat hieruit een evenredige stijging van de gediscoteerde opbrengsten resulteert. Zeker niet tot het vijfvoudige!

Wat de belastingen betreft, moet het inkomen toch al zeer hoog zijn, indien de fiscus hiervan de helft opeist. Ook kan men zich afvragen, of men de winst niet met meer profijt kan besteden aan wegen, gebouwen, enz.

En aangaande het laatste motief lezen we, dat houtteeltkundig-aesthetische overwegingen tegenover de beginselen van de bosbedrijfseconomie niet steekhoudend zijn.

„Indien men in Frankrijk de beuk natuurlijk kan verjongen met zo goed als geen kosten, als in Zuid-Zweden bezaaiingen van 500 kronen voldoende, waarom moet men dan in Denemarken de cultuurkosten zo waanzinnig hoog opschroeven?” is de slotgedachte van dit interessante artikel.

En is een dergelijke vraag in Nederland ook niet op haar plaats?! Alleen zal dan nog een vijfde motief: 50% subsidie in de herbebossingskosten, ontzenuwd moeten worden..... Ofschoon dit in verscheidene gevallen niet meer nodig is: waar al te kwistig met plantsoen en arbeidsloon werd omgesprongen, moest de bosbezitter reeds ervaren, dat er grenzen zijn, ook aan de subsidie in de herbebossingskosten l. v. S.

Predicting the volume and normality of reproduction stands of douglas-fir. Q. R. STAEBLER. Journal of forestry. 10, 828—833, 1949.

Steeds meer terreinen, die met douglasverjonging bezet zijn, worden blijvend voor de bebossing bestemd omdat ze dienen om de erosie tegen te gaan. Het wordt dan noodzakelijk bedrijfsplannen voor zulke bossen op te stellen en daarom is het nodig te beschikken over toekomstige opbrengsten en aanwascijfers. Voor opstanden tot 16 jaar werd tot dusver alleen de bezettingsraad bepaald. Het verband hiervan met de toekomstige massa moest worden vastgesteld. Daartoe werden 700 proefperken gemeten, waarvan 285 werden gebruikt voor voortgezette analyse. De resultaten werden in tabellen en grafieken samengevat en gelden voor Centraal West-Washington. Enkele gegevens zijn samengevat in de volgende tabel.

Massa's in m³ per ha.

Huidige leeftijd		5 jaar		10 jaar		15 jaar	
Leeftijd waarop de aangegeven massa's zijn bereikt		20 jaar		25 jaar		30 jaar	
Huidige bezettingsgraad %	Boniteit	II	V	II	V	II	V
10		21,7	0,7	39,9	4,2	63,0	7,7
25		41,3	1,4	81,2	9,1	132,2	16,8
50		60,9	4,2	124,5	17,5	207,1	30,8
75		77,0	8,4	154,6	23,8	250,5	38,5
100		93,1	12,6	170,0	28,0	270,1	44,8

B. V.

Grade labeling tree vigor in forest management. C. B. STOTT. Journal of forestry. 11, 900—903, 1949.

Bosbouwers moeten hun opstanden leren dunnen in harmonie met de natuurlijke selectie. De bomen, welke voor kap in aanmerking komen, zijn die, welke ook door natuurlijke oorzaken zouden verdwijnen. De keuze van deze bomen wordt aangegeven in dunningsregels gebaseerd op groeikracht. De theorie is gebaseerd op een proefdunning in 53 ha Pinus Banksiana-bos (opperhoogte: 18 m; leeftijd: 48 jaar; groeiplaats boniteit: goed). Drie blokken werden achtereenvolgens zwak, matig en sterk gedund. 5 ha werden ongedund gelaten omdat de bomen hier reeds zeer ruim stonden. Na 6½ jaar werd de aanwas bepaald; de cijfers werden op verschillende manieren ge-groepeerd.

Dunning	Aanwas			Sterfte p. jaar/ha		Stamtal/ha	m ³ bruto aanwas per jaar en per ha aan boomklassen ingedeeld naar						
	Bruto m ³ /j. ha	Netto m ³ /j. ha	Netto m ³ /j. ha	m ³	aant.		kroonpositie				groeikracht		
							(1)	(2)	(3)	(4)	(1a)	(2a)	(3a)
niet	7,3	5,0	2,0	2,3	13	670	4,0	2,4	0,8	0,1	5,3	1,5	0,5
zwak	7,9	5,9	2,9	2,0	14	890	4,3	2,2	1,4	—	5,5	2,1	0,3
matig	7,4	6,4	3,6	1,0	9	780	4,0	2,2	1,2	—	5,2	2,0	0,2
sterk	7,4	6,6	5,2	0,8	9	660	4,5	1,9	1,0	0,1	5,2	2,1	0,2
Gemiddeld	7,5	6,0		1,5			4,2	2,2	1,1	0,1	5,3	2,0	0,3

Hierin betekenen in de laatste 7 kolommen: (1) = dominerende bomen; (2) = mee-heersende bomen; (3) = intermediaire bomen; (4) = onderdrukte bomen; (1a) = zeer groeikrachtige bomen; (2a) = middelmatig groeikrachtige bomen; (3a) = bomen met geringe groeikracht.

Uit de cijfers blijkt, dat dunningen alleen al zin hebben omdat ze de potentiële sterfte verminderen en bovendien de aanwas van de blijvende opstand stimuleren. Bomen met geringe groeikracht dragen slechts voor 3% bij in de totale aanwas; ze vormen echter 10% van het totale stamtal. Het is dus logisch ze zo spoedig mogelijk te kappen. Het-

zelfde geldt voor onderdrukte bomen. Een en ander geldt natuurlijk alleen voor opstanden, die pas op latere leeftijd onder behandeling komen.

B. V.

Determining the solid wood volume of four-foot pulpwood stacks. H. S. MOUNTAIN. Journal of forestry. 8, 627—631, 1949.

Schattingen van houtmassa's welke in houtstapels aanwezig zijn, zijn in het algemeen onvoldoende nauwkeurig. Daarom werd een fotografische methode uitgewerkt, welke eenvoudig en snel resultaten geeft met een middelbare fout van minder dan 1%. Er wordt daartoe een foto gemaakt van de kopse kant van de houtstapel. Deze foto wordt bedekt met een raster van punten dat geëtst is op een celluloid plaatje of men belicht het positief zodanig, dat het raster direct hierop verschijnt. Men kan nu tellen hoeveel punten er vallen op „hout” en hoeveel op „openingen”. De verhouding van deze aantallen, uitgedrukt in percentages, geeft de verhouding van de hoeveelheden hout en lucht in de houtstapel. Is het hout ongeschild dan kan men uit de verhouding van de aantallen punten op „hout”, „bast” en „tussenruimten” natuurlijk ook het bastpercentage vaststellen.

B. V.

Uses and modifications for the „Moosehorn” crown closure estimator. G. A. GARRISON. Journal of forestry. 9, 733—735, 1949.

Beschreven wordt: een instrument ter bepaling van de sluiting van een opstand. Door middel van een onder 45° geplaatst spiegeltje kan men recht omhoog kijken door een mica plaatje. Op dit mica plaatje zijn in regelmatig verband stippen aangebracht. Wanneer men het instrument in het bos opstelt, op een jalon of in de hand, dan ziet men er in kijkend een deel van het kronendak met daartussen stukken lucht. Men kan nu tellen hoeveel stippen op „lucht” vallen en hoeveel op „kronen”. De verhouding van deze twee aantallen uitgedrukt in % geeft de sluiting van het kronendak aan. De middelbare fout van de enkele waarneming is ongeveer 10%, zodat men zelf kan bepalen hoeveel opnamen men moet doen in verband met de gewenste nauwkeurigheid. (De fout is omgekeerd evenredig met de wortel uit het aantal waarnemingen).

B. V.

Timber cruising. C. H. STORR. Journal of forestry. 6, 448—454, 1949.

Bosinventarisatie is een essentiële bezigheid, maar een zeer tijdrovende. Het heeft daarom zin methoden uit te denken om de benodigde tijd te verkorten. Het proefstation van de Lake States in de V.S. heeft daarom een aantal standaard-formulieren samengesteld, die bij de inventarisatie volgens het proefcirkel-banen systeem dienst kunnen doen. De inrichting van de formulieren is zodanig, dat hierin als het ware een stamtafel is verwerkt. Hierdoor wordt een belangrijke tijdsbesparing verkregen bij het veldwerk zowel als bij het rekenwerk.

B. V.

A short cut for scaling aerial photos. E. J. ROGERS. Journal of forestry. 10, 819—822, 1949.

Luchtfoto's zijn voor de houtvesters belangrijke hulpmiddelen, omdat ze snel allerlei gegevens kunnen verschaffen. In vlak terrein zijn luchtfoto's voldoende nauwkeurig om ze als kaart te gebruiken. In geaccidenteerde terreinen zijn ze echter als zodanig niet te gebruiken. Er wordt een verkorte methode met praktische voorbeelden gegeven waarop het mogelijk is toch voldoende betrouwbare gegevens af te lezen uit luchtfoto's van dergelijke terreinen.

B. V.

RUBRIEK 8. Bosgeschiedenis.

Hollands Skove og glimt fra Belgiens. AXEL S. SABROE. Dansk Skovf. T. 7, 281—318, 1949.

Wanneer wij buitenlandse tijdschriften lezen, verwachten wij daarin onderwerpen behandeld te zien, die ons vreemd zijn, of nieuwe standpunten te vinden over ons wel min of meer bekende vraagstukken. Ontmoeten we echter een visie van een buitenlander op onze bossen, dan gaat onze belangstelling vooral er naar uit, hoe dit is geschreven en wat anderen van onze bosbouw 't meest is opgevallen. In het bijzonder geldt dit wel voor iemand als SABROE, die aan velen onzer wel bekend is als de schrijver van het boekje „Forestry in Denmark”, dat in een kort bestek uitstekend voorlicht over de bosbouw in SABROE's vaderland.

Holland is „Mödsætningernes Land", het land van de landschappelijke tegenstellingen, niet alleen tussen de boom- en bosrijke oostelijke provinciën en het vlakke, kale westen, doch ook binnen eenzelfde provincie. Met slechts enkele meters verschil in hoogte en in grondwaterstand wisselen weilanden, akkers, bossen heidevelden en stuifzanden elkaar dikwijls af, zoals bijvoorbeeld op de Veluwe. Daarnaast is het grote aantal bomen, die men buiten het bos vindt, langs wegen, doch evenzeer in tuinen en op erven, wel zeer kenmerkend voor ons land.

Na een overzicht van ons klimaat, met de Deense cijfers ernaast, en een statistisch beeld van onze bosoppervlakte volgt een korte bespreking van de wetgeving, met de conclusie dat een houtvester haast geen tijd over kan hebben voor z'n eigen houtvesterij, zo zwaar als hij belast is met de uitvoering van de wettelijke bepalingen.

Van de bossen zelf springt wel het meest de slechte bodemtoestand in 't oog, welke SABROE wijt aan kalkarmoede en te dichte sluiting. Vooral door menging van loof- en naaldhout tracht men, in navolging van ERDMANN en VAN SCHERMBEEK, de grond te verbeteren. Een citaat uit een brief van JAGER GERLINGS verduidelijkt dit streven naar een betere biologische toestand. Aan het einde van het artikel komt de auteur hierop terug en breekt een lans voor de gemengde opstand, daarbij de waarden van BORNEBUSCH over Holland 1926 aanhalend: „Onze Deense dunningskunst staat zeker op een hoger peil dan in enig ander land, maar dit kan niet van onze cultuurmethoden worden gezegd, die zeker lijden onder een overschatting, van de menselijke macht om de natuur zijn wil te kunnen opleggen, waardoor het resultaat niet alleen duurder, doch ook slechter wordt dan nodig is". Vrij uitvoerig worden dan de heidebebossingen in Drente beschreven en de staats- en koninklijke bossen rond Apeldoorn, doch ook lezen we een en ander over Middachten, Twickel, de Slangenburg en Winterswijk. En tenslotte krijgt de houtvesterij Breda een beurt, meer in het bijzonder de vroegere en tegenwoordige wijze, waarop de eikenopstanden werden en worden aangelegd.

De Belgische bosbouw, slechts zeer beknopt beschreven, behoeft hier niet te worden gerefereerd, doch het slotwoord vraagt des te meer onze aandacht.

SABROE'S reis naar onze contreien had namelijk mede tot doel na te gaan, hoe het staat met de moederopstanden van beuk en eik, waarvan Denemarken reeds vele jaren zaad pleegt te importeren.

Zijn conclusie is, dat de Hollandse beuken zich in 't algemeen niet kunnen meten met de beste Deense, doch dat in die van de Slangenburg en van de Middachten, alsmede van de meeste wegbeplantingen en tenslotte ook van het Belgische Zoniënbos de mogelijkheid van een zeer goede nakomelingschap opgesloten ligt.

Van onze eik zou men kunnen zeggen: goede wijn behoeft geen krans, doch Middachten en Winterswijk (waar ook winterreik voorkomt) krijgen een extra aanbeveling.

Alles bijeengenomen blijkt uit het artikel veel waardering voor ons werk, zij het met uitzondering van de wijze, waarop wij plegen te dunnen. Doch SABROE heeft dan ook niet het slechtste gezien en is kennelijk haastig voorbijgegaan aan de duizenden hectaren „dennenakkers", die nog liggen te wachten op een doelmatige bosverbetering. Tenslotte, we kunnen immers niet alles tegelijk onder handen nemen?

v. S.